

lapszámunkban ismertettük, — ehhez képest adja a gazdaadósoknak a megjelölt rendelkezésekben részletezett további fizetési kedvezményeket, és pedig akként, hogy fizetéseikből a tőketörlesztésre jogosult hitelezőket illető részt közvetlenül a hitelezőknek, az azt meghaladó részt pedig „A gazdaadósok hitelezőit illető befizetések“ elnevezéssel vezetett postatakarékpénztári letétszámlára kell befizetni.

Ha a gazdaadós teljesítette azokat a szolgáltatásokat, amelyek e számlára fizetendőek, ez esetben az újabban kibocsájtott 2000/1934. M. E. sz. r. (R.) szerint a kellően teljesített fizetéssel a folyó kamatnak négy százalékos meghaladó része teljes kiegyenlítést nyer, még ha az említett befizetett összegből a követelés folyó kamatára négy százaléknál kevesebb jut is. A kamatkövetelésnek így előállott csökkenése esetében az alaprendelet 25. §-a szerint a hitelintézeteknek és gyámpénztáraknak engedélyezhető kamathozzájárulás előfelvételi mértékét és időtartamát az egyidejűleg kibocsájtott 550/1934. P. M. sz. r. állapítja meg.

Az alaprendelet 35. §-a kimondotta, hogy a földbirtokrendezés során juttatott ingatlanokat, úgyszintén az ezeket terhelő megváltási árat és más hasonló terheket azon rendelet alkalmazása (védetté nyilváníthatóság, kamatlábcsökkentés, stb.) szempontjából figyelmen kívül kell hagyni. Ennek kapcsán a R. egy további rendelkezése kimondja, hogy az alaprendelet 35. §-ának rendelkezései nem akadályozzák a földbirtokrendezés során juttatott olyan ingatlanok védetté nyilvánítását, amely ingatlanok megváltási árat a juttatott nem a Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet útján fizeti, vagy amelynek megváltási árat a juttatott már kifizette.

A 200/1934. P. M. sz. r. kimondotta, hogy az alaprendelet előbb hivatkozott 6. és 7. §-ainak kedvezményeit a gazdaadós csak akkor veheti igénybe, ha ezt a körülményt 1934. február 28-ig érdekelte hitelezőjének, valamint az illetékes helyi bizottságnak bejelenti. Az 500/1934. P. M. sz. r. e bejelentési határnapot február 28-a helyett március 15-ében állapította meg.

* * *

Tisztességtelen verseny. Az az egy évtized, amely a tisztességtelen versenyről szóló 1923: V. t.-c. (Tvt.) felett elmúlt, beigazolta, hogy e törvény a gyakorlatban bevált, mert rendelkezései módot adtak a tisztességtelen verseny különböző alakulatainak hatályos üldözésére. Mindössze néhány, viszonylag kisebb jelentőségű módosítás és pótlás szükségességén kívül csakis az üzleti hirdetések kérdésének részletes szabályozása mutatkozott még szabályozásra várónak. A Tvt. megalkotása óta fokozódó gazdasági leromlás ugyanis sokakat arra ösztönzött, hogy a reklámok meg nem engedhető eszközeit vegyék igénybe, nem véve figyelembe azokat a határokat, amelyek az üzleti élet tisztessége és realitása e téren megköveteli. Ezek a körülmények tették szükségessé az 1933: XVII. t.-c. (Üht.)

meghozatalát, amely törvény címe szerint „az üzleti hirdetések korlátozása és a Tvt. módosítása” tárgyában kelt.

Az Üht. részletesen — elvilegesen és több ponton kazuisztikusan is — meghatározza, mily tárgyú és jellegű üzleti hirdetést tilalmaz; ezeket tisztességtelen versenytényeknek tekintti és ugyanoly keretek közt (abbanhagyás, eltiltás, kártérítés, büntetési szankciók, zárlat, ideiglenes intézkedés) nyújt ellenük védelmet az azáltal sérelmet szenvedő versenytársaknak, mint amelyekben a Tvt. az ott szabályozott tisztességtelen versenytények ellen. Szabályozza azt is, hogy az egyébként engedett hirdetések közül melyek esnek és mi-féle hatósági engedély alá és melyekhez nem szükséges hatósági engedély.

A Tvt. szerint az e törvénybe ütköző cselekmény által érintett szakegyesületek bármelyike követelhetett abbanhagyást, és volt magánindítványra jogosult. Miután azonban érészben a gyakorlatban az a visszásság volt észlelhető, hogy tényleges működést ki nem fejtő és csak formálisan létező szakegyesületek is léptek fel keresettel: az Üht. kimondotta, hogy csak valósággal működő gazdasági szakegyesületek és ennélfogva csakis azok fognak aktorátussal bírni, amelyek felvétetnek azon jegyzékbe, amelyet a ker. és iparkamarák meghallgatása után a ker. miniszter felállít. Továbbá: Előfordult, hogy amikor valamely kereskedő ellen a Tvt. alapján eljárást indítottak, sok más versenytársa külön perrel rohanta meg, holott a törvénybe ütköző magatartás eltiltása az első felperes fellépésére is bekövetkezett és ez már a többieknek is kellő védelmet nyújtott. A pusztán zaklatást és költségokozást célzó ezen eljárást megakadályozandó, kimondotta az Üht. egyik rendelkezése, hogy ha tisztességtelen verseny abbanhagyása iránt per már van folyamatban, a másik keresetet a bíróság elutasíthatja, hacsak nincs valószínűsítve, hogy a korábbi per ellenére is jogos érdeke a felperesnek az új per folyamatbatétele. Azután: Eddig is büntethető volt — és pedig a Becsületvédelmi törvénynek a hitelrontásról szóló 24—26. §-ai szerint — az, aki verseny céljából oly valótlán tényt állított vagy hiesztelt, amely valamely versenyvállalat hitelét vagy jóhírnevét veszélyeztette, vagy hitelképességét csökkentette (ú. n. befeketítés); az Üht. (20. §.) azonban ezt a cselekvőséget sui generis bűncselekményként konstruálta meg, és büntetését lényegesen megszigorította, nevezetesen — mint a Tvt.-ben pönalizált vétségeket — egy évtől három évig terjedhető fogházra emelte, visszaesés esetén pedig a kereskedéstől, illetve iparüzéstől való eltiltást is kimondhatónak nyilvánította.

Az Üht. kapcsán négy rendelet jelent meg. Egyik (135.000/1933. K. M. sz. r.) ezen törvény életbeléptetéséről és végrehajtásáról, amelyet főbb vonásaiban lapunk ezévi első számában ismertettünk. Másik: a polgári nem peres eljárás tárgyában kelt 6800/1934. I. M. sz. r., amely nagyban-egészben egye-

zik a régebbi (23.800/1923. I. M. sz.) azon rendelettel, amely annak idején ugyanezt a kérdést a Tvt. életbeléptetése kapcsán szabályozta, de amely rendelet tartalmazza a novellálás folytán szükségessé vált módosításokat is, az említett régebbi rendeletet hatályon kívül helyezve. A szabályozás középpontjában az ideiglenes intézkedés áll. A régebbi rendelet kimondotta, hogy ideiglenes intézkedést az ellen lehet kérni, aki üzleti tisztességbe vagy általában a jóerkölcsökbe ütköző módon folytat üzleti versenyt; az új rendelet ehhez hozzátette, hogy az ellen is, aki az Üht.-nek az üzleti hirdetések korlátozását tárgyazó rendelkezéseibe ütköző magatartást tanúsít. Kérheti bármely versenytárs, valamint az olyan érdekelt szakegyesület, amely a már előbb említett ker. miniszteriumi jegyzékbe fel van véve. Hogy az ideiglenes intézkedés miben (cselekmény betiltása, meghagyása stb.) áll, a bíróság belátása szerint állapítja meg.

Igen életszerűen rendeli el az új rendelet, hogy a bíróság akkor, amikor az ideiglenes intézkedésre vonatkozó kérelem felett határoz, mérlegelje azt, hogy az intézkedésnek az elrendelése vagy megtagadása okozhat-e nagyobb és nehezebben jóvátehető sérelmet, s hogy továbbá ugyanezt mérlegelje akkor is, amikor az ideiglenes intézkedés tartalmát határozza meg.

A bíróság az ideiglenes intézkedésben foglalt meghagyás teljesítésének ellenőrzésére felügyelőt rendel. Új rendelkezés az, hogy a felügyelő ügyvéd legyen, — kivéve, ha a felügyelet ellátásához az ügyvédi hivatáshoz nem szükséges külön szakismeretre van szükség, — és hogy továbbá az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott kérvényben kell előterjeszteni.

Az új rendelet kifejezetten is kimondta azt, ami a régi rendeletből is folyt, de kifejezetten nem volt benne, hogy t. i. az ideiglenes intézkedés meghozatalát megtagadó végzés ellen felfolyamodásnak helye nincs; az elrendelő végzés ellen egyfokú felfolyamodásnak van helye.

Harmadik rendelet a 6900/1934. I. M. sz. r., amely a Tvt. alapján megalakítandó választott bíróságok szervezetéről és eljárásáról szól. Ezt a kérdést a Tvt. kapcsán a 23.900/1923. I. M. sz. r. szabályozta, amely azonban ezen rendelet folytán hatályát veszítette. A R. szerint minden kereskedelmi és iparkamara a tisztességtelen verseny kérdésében felmerült vitákról döntő választott bíróságot létesít, amely bíróság eljárhat a Tvt. és Üht. rendelkezéseibe ütköző magatartás esetében is, de csak — és ez jól megjegyzendő, — egyedül oly esetben, ha az eljárás abbanhagyás iránt folyik, vagyis amelyekben tehát felperes nem követel kártérítést. Illetékes azon kamara választott bírósága, amelynek kerületében alperes üzleti telepe, ilyennek nemlétében lakóhelye van. A bíróságnak — amely elnökből és két tagból áll, — elnöke csak ítélőbíró lehet, és pedig csak olyan, aki az igazságügyminiszter által e célból háromévenként minden kamara kerületére vonatkozólag külön megállapított névsorba van felvéve, viszont tagja ítélőbíró nem lehet.

Amennyiben a Kamara szabályzata, amelynek érvényességéhez igazságügyminiszteri jóváhagyás szükséges, másképp nem rendelkezik, a választott bíróság akként alakul meg, hogy felperes a választott bírót legkésőbbben a keresetlevélben köteles megnevezni. Alperest a választott bíró megnevezésére a bíróság titkára hívja fel. Az elnököt a választott bíróság tagjai választják. Ha a választott bíróság tagjai az elnök személyében megegyezni nem tudnak, az elnököt a régebbi rendelet szerint a kamara székhelye szerint illetékes törvényszék elnöke jelölte ki, — az új rendelet szerint az lesz az elnök, akit a rendelet szerint felállított névsorba felvett ítélőbírák közül a választott bíróság titkára a felek jelenlétében kisorsol.

Szemben a régebbi rendelettel: a választott bírósági eljárásban az ügyvédi képviselőt kötelező. Ettől a rendelkezéstől a választott bíróság nem térhet el.

Mint említettem, az Üht. egyik rendelkezése szerint a ker. miniszter a kereskedelmi és iparkamarák meghallgatása után rendelettel állapítja meg azoknak a belföldi gazdasági testületeknek és szakegyesületeknek jegyzékét, amelyek az abban hagyási és kártérítési kérelem, valamint magánindítvány előterjesztésére jogosítottak, és e jegyzék a hivatalos lapban közzéteendő. A 11.600/1934. K. M. sz. r. e jegyzékét már össze is állította, és e rendelet függelékében nyilvánosságra is hozta.

* * *

A pénzügyintézetek önkéntes felszámolása tárgyában kelt 919/1917. M. E. sz. r. életbelépte óta a pénzügyintézet önkéntes felszámolásának két formája lehetséges. Egyik a Kereskedelmi törvény, a másik ezen rendelet szerint, feltéve, hogy a cégbíróságnál felszámolását bejelentő pénzügyintézet igazolja, hogy a Pénzügyintézeti Központ kész felszámolásának fogantatására. Utóbbi esetben a pénzügyintézet azt a nagyjelentőségű kedvezményt élvezzi, hogy a hivatkozott rendelet a felszámolás lebonyolításához szükséges nyugalmi helyzetet biztosítandó, az előzően keletkezett tartozások teljesítésére három havi moratóriumot ad a felszámoló pénzügyintézetnek azzal, hogy a pénzügyminiszter a halasztás lejáratának határidejét a Pénzügyintézeti Központ kérelmére fontos okokból egy vagy több ízben meghosszabbíthatja.

Az alaprendelet szerint e halasztás összes tartama hat hónapot meg nem haladhatott. Későbbi rendeletek (3080/1928., 450/1930. és 940/1932. M. E. sz. r.) azonban azon tapasztalati alapon, hogy a pénzügyintézeteknek rendszerint hosszabb időre van szükségük, míg az önkéntes felszámolást lebonyolítják, e határidőt lényegesen felemelték, és pedig a legutóbbi legfeljebb négy évre. A most megjelent 1800/1934. M. E. sz. r. még tovább ment, és kimondta, hogy a halasztás összes tartama a pénzügyminiszter által engedélyezett meghosszabbítással együtt hat évre terjedhet, illetve hat évet nem haladhat meg.

* * *